

Marjukka Hautajärvi

Maria Vesterinen

MUSIIKKIPEDAGOGIEN KOULUTUS JA TYÖELÄMÄN HAASTEET

Kysely Oamkista vuosina 2010–2016 valmistuneille musiikkipedagogeille

MUSIIKKIPEDAGOGIEN KOULUTUS JA TYÖELÄMÄN HAASTEET

Kysely Oamkista vuosina 2010–2016 valmistuneille musiikkipedagogeille

Marjukka Hautajärvi
Maria Vesterinen
Opinnäytetyö
Syksy 2018
Musiikin tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Musiikin tutkinto-ohjelma, musiikkipedagogin suuntautumisvaihtoehto

---

Tekijät: Marjukka Hautajärvi ja Maria Vesterinen

Opinnäytetyön nimi: Musiikkipedagogien koulutus ja työelämän haasteet. Kysely Oamkista vuosina 2010–2016 valmistuneille musiikkipedagogeille

Työn ohjaaja: Jaana Sariola

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Syksy 2018

Sivumäärä: 29 + 2

Oulun ammattikorkeakoulun kulttuurialan musiikin opetussuunnitelmaa ollaan uudistamassa ja koulun opetussuunnitelmatyöryhmä halusi teettää kyselytutkimuksen jo valmistuneiden, työelämässä olevien musiikkipedagogien keskuudessa. Kyselyssä oli tarkoitus kartoittaa, vastaako opetussuunnitelma työelämän tarpeita.

Musiikkipedagogeilta vaaditaan työelämässä erilaisia taitoja. Riittävätkö Oamkista saadut tiedot ja taidot? Pitäisikö opetussuunnitelman olla eri lailla painottunut? Pitääkö opiskelua suunnata toisella tavoin kuin tähän asti on tehty?

Oamk on maantieteellisen sijaintinsa vuoksi merkittävä Pohjois-Suomen ammattimuusikkojen ja musiikkipedagogien kouluttaja. Koska koulutuksen resursseja on jatkuvasti vähennetty, halusimme tutkia, mikä on oikeasti tärkeää työssä pärjäämisen kannalta ja minkä voisi jättää vähemmälle.

Tutkimuksen tavoitteena oli kerätä materiaalia opetussuunnitelmatyöryhmän käyttöön, jotta he pystyvät hyödyntämään tutkimustuloksia ja niiden pohjalta tekemään opetussuunnitelmasta mahdollisimman hyvin työelämän tarpeisiin vastaavan. Lähetimme kyselyn vuonna 2010–2016 valmistuneille musiikkipedagogeille. Perusteluna tutkimusryhmän valinnalle oli, että kyseisillä henkilöillä on jo kokemusta työelämästä.

Tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena Internetissä Webropol-ohjelmaa käyttäen. Saimme opintotoimistosta Oamkista 2010–2016 valmistuneiden musiikkipedagogien sähköpostiosoitteet ja heille lähetettiin linkki kyselyyn. Vastauksia kertyi yhteensä 21 eli 20 % kyselyn saaneista vastasi.

Tuloksista ilmenee, että Oamkin musiikin koulutusohjelmasta valmistuneet olivat pääosin melko tyytyväisiä saamiinsa tietoihin ja taitoihin. Saimme vastanneilta hyviä kehitysehdotuksia opetussuunnitelman parantamiseksi. Osalla vastanneista työkokemusta oli jo muutamalta vuosikymmeneltä. Siispä otaksumme, että tutkimuskysymyksiin saamamme vastaukset ovat perinpohjaisesti harkittuja ja kokemuksen kautta käyttökelpoiseksi osoittautuneita. Tutkimuksen tuloksilla voidaan mielestämme kehittää opetussuunnitelmaa vastaamaan paremmin työelämän tarpeisiin.

Asiasanat: opetussuunnitelma, musiikkiala, kyselytutkimus, työelämä, kulttuuriala, pedagogiset taidot, solistiset taidot

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Music, Option of Music Pedagogue

Authors: Marjukka Hautajärvi ja Maria Vesterinen

Title of thesis: The music pedagogies education and the challenges of the working life. Inquiry to music pedagogues who have graduated from Oulu University of Applied Sciences in 2010–2016

Supervisor(s): Jaana Sariola

Term and year when the thesis was submitted: Autumn 2018 Number of pages: 29 + 2

The curriculum at Oulu University of Applied Sciences is under revision. The that working group wished that a study would be made on music pedagogy graduates who have already entered working life. The study aimed at examining if the curriculum meet the needs of working life. Special skills are required from music pedagogues and instructors working life. Are the skills and knowledge acquired at Ouas sufficient? Should there be different emphases, or should the studies be redirected?

Ouas is a prominent educator for professional musicians in Northern Finland due to its location. As the resources have been continuously cut, the aim was to study which subjects are essential.

The thesis aimed at gathering material for a specified working group. They will utilize the data in the creation of a curriculum required for the working life. A questionnaire was sent to music pedagogues graduated in 2010–2016. This target group was selected as they are likely to have gathered some working life experience.

The study was implemented as a questionnaire by using Webropol survey software. Email addresses were collected from music pedagogues graduated from Ouas in 2010–2016, and a link to the questionnaire was sent to them. In total, 21 responses were sent which is 20% of graduates who received the questionnaire.

The results indicate that those graduated from Ouas music degree program in music at Ouas are satisfied with the knowledge and competences acquired during the studies. Suggestions for improving the curriculum were received. Some of the respondents had work experience from several decades which leads to an assumption that the responses are thoroughly reflected upon and have proven applicable through experience. The results of the thesis can be utilized in the development of the curriculum to reflect the needs of working life.

Ouas music degree program is principally well constructed and reflects the requirements of working life. It is advisable, however, to consider whether correct subjects have been cut due to savings.

Keywords: curriculum, music industry, questionnaire survey, working life, culture industry, pedagogic skills, soloist skills, working life

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	MUSIIKKIPEDAGOGIEN KOULUTUKSEN NYKYTILANNE	7
2.1	Koulutuksen haasteet ja leikkaukset	7
2.2	Oamkin musiikin koulutus.....	8
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN.....	10
3.1	Musiikin koulutusohjelmasta valmistuneet musiikkipedagogit	10
3.2	Valmistuneiden tavoittaminen.....	10
3.3	Kyselyn toteuttaminen	11
4	TUTKIMUKSEN TULOKSET	12
4.1	Yleisiä tuloksia.....	12
4.1.1	Vastanneiden jakauma suuntautumisvaihtoehtojen mukaan	12
4.1.2	Aikaisempi koulutus ja työkokemus	13
4.1.3	Työllistyminen valmistumisen jälkeen	13
4.2	Opiskeluaika Oamkissa	14
4.2.1	Hyödylliset opinnot.....	14
4.2.2	Turhat ja puuttuvat opinnot	15
4.2.3	Pedagogisten ja solististen aineiden tasapaino.....	16
4.3	Koulun antama tuki työelämään siirtyessä	17
5	PALAUTE MUSIIKIN TUTKINTO-OHJELMALLE	19
5.1	Kehitysnäkökuja	19
5.2	Työnkuva tulevaisuudessa	20
5.3	Työllistymiseen vaikuttavat tekijät	21
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	23
7	POHDINTA	25
	LÄHTEET.....	28
	LIITTEET	30

1 JOHDANTO

Oamkin musiikin koulutusohjelman opetussuunnitelmaa ollaan uudistamassa. Jotta tuleva opintokokonaisuus saataisiin mahdollisimman hyvin käytännön työelämää palvelevaksi, haluttiin tehdä kyselytutkimus siitä, miten jo valmistuneet kokevat opiskeluaikansa Oamkin musiikin koulutusohjelmassa. Opinnäyteseminaarissa tuli puhetta, että musiikin koulutusohjelman opetussuunnitelman uudistamiseksi tarvittaisiin tutkimus jo valmistuneiden opiskelijoiden keskuudessa siitä, miten opintojen koettiin vastaavan työelämän haasteisiin. Tartuimme tähän tutkimusaiheeseen, koska se tuntui selkeältä hahmottaa ja rajata. Opiskeluaikana ei voi täysin tietää, millaista työelämä on ja mitkä ovat ne taidot, joilla siellä pärjää. Toivoimme, että tutkimus antaisi kattavan kuvan musiikkipedagogin työelämässä tarvitsemista taidoista.

Tutkimus suoritettiin Internetin Webropol-kyselyohjelman avulla tehdyllä kyselyllä. Opinnäytetyön ohjaajan kanssa käydyissä keskusteluissa rajattiin kyselyn kohteeksi 2010–2016 valmistuneet musiikkipedagogit. Tuossa ajassa kokemusta työelämässä olemisesta on jo jonkin verran kertynyt, mutta toisaalta heidän opetussuunnitelmansa vastaa aika lailla Oamkin tämänhetkistä opetussuunnitelmaa.

Vastaajat suhtautuivat kyselyymme vakavasti ja paneutuivat vastaamiseen huolella. Saimme heiltä runsaasti käyttökelpoisia kehitysehdotuksia koulutusohjelman käyttöön. Useat heistä olivat myös kiinnostuneita saamaan tiedoksi kyselyn lopulliset tulokset ja pitivät tärkeänä, että joku kyselee heidän mielipiteitään opiskeluajasta ja työelämästä.

Opinnäytetyö on jaettu kuuteen lukuun. Johdantoluvun jälkeen kerromme Oamkin musiikkipedagogin koulutuksesta tällä hetkellä. Kolmannessa luvussa on kuvailtuna tutkimuksen valmisteluja ja tekemistä, neljännessä tutkimuksen tuloksia. Viidennessä luvussa syvennytään käsittelemään koulutusohjelmalle annettua palautetta. Kuudenteen lukuun on kirjattuna johtopäätökset, ja viimeisessä pohdintalukuun kerrataan vielä, mitä tehtiin, mitä opittiin ja minkälaisia asioita saatiin selville.

Toivomme opinnäytetyömme olevan hyödyksi uuden opetussuunnitelman painotuksia mietittäessä. Pyrimme jättämään omat mielikuvamme sekä odotuksemme taka-alalle ja keskittymään tulosten objektiiviseen sekä luotettavaan tarkasteluun.

2 MUSIIKKIPEDAGOGIEN KOULUTUKSEN NYKYTILANNE

Tähän lukuun olemme koonneet yleistä tietoa ammattikorkeakoulusta ja Oamkin musiikin tutkinto-ohjelmasta. Lisäksi tarkastelemme hieman ammattikorkeakoulujen saaman rahoituksen perusteita. Ammattikorkeakoululaki määrittelee koulutuksen seuraavasti:

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin ja tukea opiskelijan ammatillista kasvua.

Ammattikorkeakoulun tehtävänä on lisäksi harjoittaa ammattikorkeakouluopetusta palvelevaa sekä työelämää ja aluekehitystä edistävää ja alueen elinkeinorakennetta uudistavaa soveltavaa tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa. Tehtäviään hoitaessaan ammattikorkeakoulun tulee edistää elinikäistä oppimista. (Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932, luku 1, § 6.)

2.1 Koulutuksen haasteet ja leikkaukset

Ammattikorkeakoulujen saamasta rahoituksesta päätetään vuosittain eduskunnassa. Tämän eduskunnan myöntämän perusrahoituksen lisäksi ammattikorkeakoulut saavat ulkopuolista rahoitusta mm. Suomen Akatemialta, TEKES:lta, säätiöiltä, yrityksiltä sekä Euroopan Unionilta ja muista kansainvälisistä lähteistä. Perusrahoituksen määrä lasketaan koulutuksen sekä tutkimus- ja kehittämistoiminnan suoritteiden perusteella. Osittain rahoitus perustuu strategioihin, joista sovitaan yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Rahoitusmallien on tarkoitus vahvistaa korkeakoulujen toiminnan laatua, vaikuttavuutta ja tuottavuutta. Yleinen trendi 2000-luvulla on ollut koulutusmäärärahojen jatkuva leikkaaminen, jonka varjossa koulut ovat koettaneet tehdä parhaansa säilyttääkseen opetuksen laadun. (Opetus ja kulttuuriministeriö 2018. Viitattu 12.11.2018.) Rahoitussu-
pistusten perusteellinen tutkiminen on kuitenkin niin vaativa ja laajamittainen työ, että sen tekemiseen vaaditaan vähintään yhden pro gradu -tutkimuksen oppimäärä. Sen vuoksi emme työssämme käsittele rahoituksen vähenemistä tätä toteamusta enempää.

Ammattikorkeakouluopinnot antavat mahdollisuuden opiskella käytäntöön johtavan tutkintovaihtoehtoon yliopisto-opinnoille. Pohjakoulutukseksi soveltuu mm. lukion oppimäärä, ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto. Koulutuksen kesto riippuu opintojen laajuudesta (180–270 opintopistettä)

yleensä kokopäiväopintoina 3–4,5 vuotta. Tutkinnon jälkeen valmistunut voi syventää opintoja ammatillisilla erikoistutumisopinnoilla, ylemmällä ammattikorkeakoulututkinnolla tai muunlaisilla aikuisopinnoilla. (Opetushallitus 2018, viitattu 12.11.2018.)

2.2 Oamkin musiikin koulutus

Oamkin kulttuurialan musiikkipedagogin tutkinto-ohjelman opintojen laajuus on ollut 240 opintopistettä vuodesta 2014 lähtien. Aiemmin musiikkipedagogin opintojen laajuus oli 270 opintopistettä. Muutos on tehty valtakunnallisesti kaikissa musiikin amk-koulutuksissa. Opetussuunnitelmia vuosilta 2010–2016 verrattaessa teimme huomion, että opintoja on tiivistetty, joidenkin opintojen sisältöjä on yhdistelty toisten opintojaksojen kanssa tai sitten ne kokonaan poistettu. Näiden opintojaksojen kuormitusta on arvioitu suhteessa vähennettyihin pisteisiin. Pedagogisten opintojen ja harjoittelun opintojaksoon ja opinnäytetyökokonaisuuteen sekä ruotsin ja englannin opintopisteisiin ei ole puututtu. Opetussuunnitelmaa on lisäksi selkeytetty ja yksinkertaistettu. (Nissi, sähköposti 13.11.2018.)

Musiikin tutkinto-ohjelmassa koulutetaan monipuolisia ja muuntautumiskykyisiä musiikin ammattilaisia nykypäivän työelämän tarpeisiin. Tutkinto antaa musiikillisen ja pedagogisen yleissivistyksen. Opintojen ajan opiskelija kehittää valmiuksiaan esiintyvänä muusikkona ja instrumenttien hallinnassa. Pääinstrumentti määrittää opintojen sisältöjä ja sen valinta tehdään hakuvaiheessa. Opiskelija voi halutessaan laajentaa osaamistaan joko sivuinstrumentin, musiikkiteknologian tai musiikkiteorian sivuaineopinnoilla. Opintojen laajuus on 240 opintopistettä ja opiskeluaika 4 vuotta. Aloituspaikkoja vuonna 2018 oli 30, joista ensikertalaisten määrä vähintään 23 oppilasta. (Oulun ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 13.11.2018.)

Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma antaa opiskelijalle itsenäisen taiteellisen näkemyksen muodostamiseen tarvittavat tekniset ja tulkinnalliset instrumenttitaidot ja kattavan musiikillisen yleissivistyksen. Opetussuunnitelma mahdollistaa opiskelijalle henkilökohtaisen osaamisprofiilin rakentamisen opintojen aikana. Opintopolkuja on kahdenlaisia, pääinstrumentin B-tutkintoon johtava opintopolku, joka mahdollistaa keskittymisen pääinstrumenttiin, tai C-tutkintoon johtava opintopolku, joka sisältää sivuaineopinnot ja tarjoaa näin mahdollisuuden monipuoliseen muusikkouteen. Tutkintoon sisältyvät 60 opintopisteen laajuiset pedagogiset opinnot työharjoitteluineen. Musiikkipedagogin

suuntautumisvaihtoehdon suorittaneet voivat toimia musiikin ammatillisen koulutuksen, taiteen perusopetuksen, vapaan sivistystyön sekä muissa musiikkipedagogista asiantuntemusta vaativissa tehtävissä. Ammatillisia toimintaympäristöjä voivat olla oppilaitokset, järjestöjen toimintaympäristöt, teatteri ja kuorot. Musiikkipedagogit voivat hakeutua myös muusikon tehtäviin, esimerkiksi orkesterisoittajiksi. (Oulun ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 13.11.2018.)

Syksyllä 2018 Oamkin klassisen musiikin koulutuksessa opiskellaan seuraavia pääinstrumentteja: laulu (26 opiskelijaa), piano (12), kitara ja huilu (molemmissa kaksi opiskelijaa), sello (yksi pääaineinen sekä yksi vaihto-opiskelija), tuuba ja kantele (molemmissa yksi opiskelija) ja viulu (kahdeksan opiskelijaa) sekä urut (yhdeksän opiskelijaa). (Nissi, sähköposti 13.11.2018.) Pääaineisia pop/jazz-laulunopiskelijoita on 12 kappaletta. Muut pop/jazz-puolella opiskelevat soittavat pääaineenaan sähkökitaraa (neljä opiskelijaa), -bassoa (kolme), rumpuja (kuusi), kontrabassoa (yksi) ja pianoa (kaksi). (Kaikkonen, sähköposti 13.11.2018.)

Musiikillinen yleissivistys sekä musiikin historia ja teoria tekevät opinnot mielekkäiksi. Nykyisin on mahdollista opiskella myös musiikkiteknologiaa sekä sen mahdollisuuksien hyödyntämistä käytännössä. Esiintyminen konserteissa ja matineoissa, erilaiset lied- ja ensemblekurssit sekä kamarimusiikki tuovat erinomaisen lisän oppimiseen.

Tänä päivänä kansainvälisyys on tärkeää. Opiskelijalla on mahdollisuus kansainvälistyä maailmalla ja suorittaa osa tutkinnosta ulkomaisissa partnerikorkeakouluissa tai harjoittelussa. Vaihto-opiskelujakso tarjoaa mahdollisuuden vahvistaa ammatillista sekä kansainvälistä osaamista ja sillä on selvä positiivinen vaikutus työllistymiseen. (Oulun ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 13.11.2018.)

Oamkissa voi suorittaa myös kulttuurialan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon. Syventävien ammattiopintojen (60 op) tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus perehtyä teorian käyttöön soveltamiseen, analyttisiin taitoihin, projektin johtamiseen sekä tutkimus- ja kehitystyöhön osallistumiseen ja sosiaalisiin taitoihin. (Vararehtorin päätös 2.5.2014 § 21.)

Viidentoista opintopisteen syventävät opinnot ovat pakollisia ja loput opiskelija valitsee monialaisista vaihtoehtoisista. (Oulun ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 13.11.2018.)

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Musiikin koulutusohjelmasta valmistuneet musiikkipedagogit

Otimme mukaan tutkimukseen Oamkista vuosina 2010–2016 valmistuneet musiikkipedagogit. Koska tutkimuksessa haluttiin selvittää, miten opinnot Oamkissa hyödyttävät työelämässä toimimista, ajateltiin tuona aikana valmistuneilla olevan jo tarpeeksi työkokemusta kyselyvastausten antamiseen. Toisaalta heidän opintonsa olisivat kuitenkin sen verran tuoreet, että ne ovat melko lailla yhteneväiset Oamkin tämänhetkisen opetussuunnitelmaa kanssa.

Kyselyyn vastanneiden nimelistaa ei julkaista tässä tutkimuksessa luottamuksellisuuden vuoksi.

3.2 Valmistuneiden tavoittaminen

Saimme opintotoimiston kautta 128 nimen listan valmistuneista. Tutkimusaineiston kerääminen oli tarkoitus suorittaa sähköpostin välityksellä tehtävällä kyselyllä. Tutkimuskohderyhmäksi valikoitui yhteensä 104 henkilöä, koska 14 henkilöä ei ollut ilmoittanut sähköpostiosoitettaan koululle. Toisaalta emme voi olla varmoja siitä, montako valmistunutta kysely lopulta tavoitti, sillä tiedossa meillä oli ainoastaan valmistumisaikaiset sähköpostiosoitteet. Vastauksia kyselyyn saatiin 21 kappaletta, joka on 20 % tutkimuskohderyhmästä. Keskustelimme vastauksien määrästä ohjaavien opettajien kanssa ja päädyimme tekemään tutkimuksen tästä otannasta. Vilka toteaa, että aineiston kattavuutta tulee tarkastella myös tutkimustekstin tasolla (2015, 151).

Laadullisella tutkimusmenetelmällä toteutetussa tutkimuksessa tutkimusaineiston kokoa ei säätele määrä vaan sen laatu. Tavoitteena on, että tutkimusaineisto toimii apuvälineenä asian tai ilmiön ymmärtämisessä tai teoreettisesti mielekkään tulkinnan muodostamisessa. Laadullisessa tutkimuksessa ei tavoitella yleistettävyyttä samassa merkityksessä kuin määrällisessä tutkimuksessa. (Vilka 2015, 150.)

3.3 Kyselyn toteuttaminen

Valitsimme tutkimustavaksi kvalitatiivisen tutkimuksen. Teimme kyselyyn avoimet kysymykset. Ajattelimme näin saavamme runsaampia ja omin sanoin kirjoitettuja vastauksia, eikä kysymysten asettelu rajaisi liikaa vastauksia valmiiksi mietittyihin vaihtoehtoihin.

Kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistosta ei tehdä päätelmiä yleistettävyyttä ajatellen. Ajatuksena on kuitenkin alun perin aristoteelinen ajatus, että yksityisessä toistuu yleinen. Tutkimalla yksityistä tapausta kyllin tarkasti saadaan näkyviin myös se, mikä ilmiössä on merkittävä ja mikä toistuu usein tarkasteltaessa ilmiötä yleisemmällä tasolla. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 177.)

Kysymyksiä miettiessämme pohdimme, kuinka saamme laadittua mahdollisimman ytimekkäät sekä yksinkertaiset ja selkeät haastattelukysymykset. Käytimme hyödyksi aiempaa koulutustamme sekä ammattitaitoa muilta aloilta, joilla olemme työskennelleet. Myös opiskeluaika Oamkissa on jo antanut miettimisen aihetta tulevaisuuden työnäkymistä. Pyörittelimme kysymyksiä eri puolilta, tiivistimme sekä karsimme turhaa pois. Laadittaessa kysymyksiä halusimme saada tehtyä niistä mahdollisimman objektiivisia ja yksiselitteisiä vastata. Päädyimme tekemään avoimet kysymykset, jolloin vastaaja vastaa omin sanoin esitettyyn kysymykseen. Tällä tavoin ajattelimme saavamme esiin erilaisia näkökulmia ja laajempia sekä monipuolisia vastauksia. Hyväksytimme kysymykset etukäteen myös ohjaavalla opettajalla.

Käytimme kyselyn tekemiseen sähköistä Webropol-kyselyohjelmaa, joka on Oamkissa opiskelijoiden ja henkilökunnan käytettävissä oleva ohjelma. Kysely jakautuu viiteen eri kysymysryhmään: 1. Taustatiedot, 2. Tämänhetkinen työtilanne, 3. Ammattiopintojen painotukset, 4. Työelämään siirtyminen, 5. Palaute (liite 1). Tarkoituksena on selvittää valmistuneiden, jo työelämässä olevien muusikkipedagogien kokemuksia opintojen ja työelämän vaatimusten kohtaamisesta.

Kysymyksiä käytiin läpi kahden kulttuurialan opettajan kanssa. Kysely lähetettiin syyskuussa 2018 myös muutamalle opiskelijatoverille. He antoivat meille joitakin korjausehdotuksia kysymysten selkeyttämiseksi. Saadun palautteen perusteella muotoilimme kysymykset lopulliseen asuunsa. Kysely lähetettiin vastaanottajille ensimmäisen kerran lokakuun 2. päivä. Viikon kuluttua lähetimme heille muistutuksen kyselyn määräajan umpeutumisesta. Viimeiseksi vastauspäiväksi oli määritelty 15.10.2018, eli vastausaikaa oli annettu noin kaksi viikkoa.

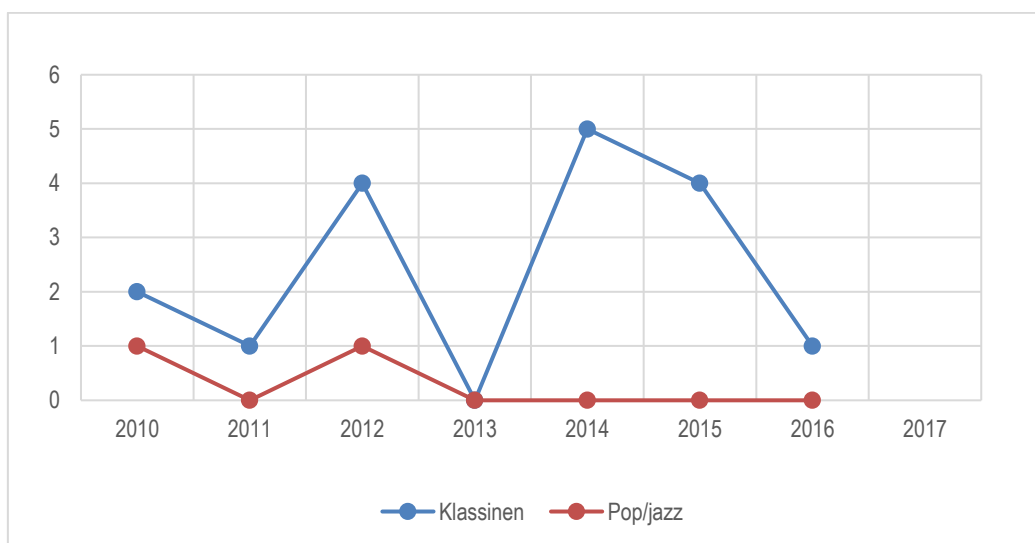
4 TUTKIMUKSEN TULOKSET

4.1 Yleisiä tuloksia

Luvussa 4.1 tarkastellaan kyselyn Taustatiedot-kysymysten tuloksia. Kysymyksillä selvitettiin muun muassa vastanneiden jakaumaa suuntautumisvaihtoehtoittain, valmistumisvuotta, aikaisempaa ammatillista koulutusta sekä työnkuvaa tällä hetkellä.

4.1.1 Vastanneiden jakauma suuntautumisvaihtoehtoittain

Tutkimukseen vastasi 21 musiikin koulutusohjelmasta valmistunutta henkilöä. Vastanneista 20 oli valmistunut musiikkipedagogiksi ja yksi musiikinohjaajaksi. Kyselyyn vastasi kolme vuonna 2010 valmistunutta, yksi vuonna 2011, viisi vuonna 2012, viisi vuonna 2014, neljä vuonna 2015 ja yksi vuonna 2016 valmistunut. Vuonna 2013 valmistuneilta emme saaneet yhtään vastausta (kuvio 1.) Vastanneista 19 oli klassiselta puolelta valmistuneita ja kaksi pop/jazz-puolelta valmistuneita. Kyselyyn vastanneiden määrä on melko suppea, mutta toisaalta saimme tukea vastausten luotettavuudelle Elisa Mäkelän (2012) opinnäytetyöstä. Siinä tutkittiin Oamkista valmistuneiden muusikoiden ja musiikkipedagogien työllistymistä.

KUVIO 1. Vastanneiden vuosijakauma suuntautumisvaihtoehtoittain

4.1.2 Aikaisempi koulutus ja työkokemus

Kyselyn ensimmäisessä kysymyksessä selvitettiin vastaajien aikaisempaa koulutustaustaa sekä työkokemusta ennen Oamkin musiikin koulutusohjelman opintoja.

Vastaajista kymmenellä oli aikaisempi ammattitutkinto. Tutkinnot olivat muusikko (AMK) ja Master of Arts, soitonopettajan ja orkesterimuusikon tutkinto konservatoriosta, muusikko konservatorion toisen asteen koulutuksesta, kasvatustieteiden maisteri, musiikin maisteri sekä kirkkomuusikko (AMK). Yksi vastaajista oli suorittanut A-tutkinnon konservatoriossa.

Vastaajista aikaisempaa työkokemusta oli 18:lla. Kolmella henkilöllä ei ollut työkokemusta lainkaan. Ennen Oamkin musiikin koulutusohjelman opintoja vastaajat olivat tehneet monenlaisia töitä. He olivat työskennelleet musiikin hahmotusaineiden lehtorina, siivoojana, kahvilatyöntekijänä, orkesterimuusikkona, soitonopettajana, laulunopettajana, muskariopettajana, luokanopettajana, musiikkiluokan opettajana, musiikin aineenopettajana, kouluttajana ja projektipäällikkönä, satunnaisilla soittokeikoilla, kahvilatyöntekijänä, kirkkomuusikkona, lastenhoitajana sekä toimittajana. Vastaajien työkokemuksen pituus oli muutamasta kuukaudesta 31 vuoteen.

4.1.3 Työllistyminen valmistumisen jälkeen

Musiikin koulutusohjelmasta pedagogeiksi valmistuneet olivat työllistyneet koulutuksen jälkeen musiikin alalle seuraavalla tavalla: musiikin hahmotusaineiden opetus 25 h/vko, päätoiminen muusikko sotilassoittokunnassa, päätoiminen muusikko kaupunginorkesterissa, vs. kirkkomuusikko, freelancer-muusikko ja yrittäjä, teatterimuusikko, yläkoulun musiikin lehtori ja päätoiminen opettaja konservatoriossa, päätoiminen musiikkiluokkien ja musiikkilukion soitonopettaja sekä päätoiminen oopperalaulaja Kansallisoopperassa.

Muille aloille työllistyneet työskentelivät assistentin työssä kaupallisella alalla, sosiaalialan töissä sekä itsenäisenä yrittäjänä. Syiksi muiden töiden tekemiselle mainittiin mm. musiikkialan töiden vähyys sekä iltapainotteisen työn sopimattomuus elämäntilanteeseen. Yksi vastaajista oli tällä hetkellä työttömänä.

Osa vastanneista teki sekä muita että musiikkialan töitä. Yhdistelmät olivat seuraavanlaisia: sosiaalialan työ ja sen ohessa yhteisten musiikkituokioiden pitäminen, kieltenopetus yhdistettynä musiikkiin opettamiseen ja laulun, kuorojen äänenmuodostuksen sekä terveysliikunnan opetus.

4.2 Opiskeluaika Oamkissa

Tässä osiossa olemme tutkineet, millä tavalla opiskelijat ovat kokeneet eri oppiaineiden painottumisen. Korostuiko jokin oppiaine liikaa vai liian vähän? Puuttuiko joitakin osa-alueita kokonaan? Oliko joitakin opintoja liian vähän? Entä ovatko pedagogiset ja solistiset taidot painottuneet tasapuolisesti? Pääsääntöisesti vastaajat ovat olleet tyytyväisiä sekä kokeneet opintojen olleen tasapainossa. Vastaavasti pedagogisten ja solististen taitojen tasapaino oli hyvä tai kohtalainen. Työelämään valmistautumista voisi kuitenkin opettaa enemmän ja tehokkaammin.

4.2.1 Hyödylliset opinnot

Vastanneet kokivat tarvinneensa eniten työelämässä seuraavia Oamkin oppiaineita: oman pääaineen tunnit, pedagogiset opinnot, musiikkiteoria ja -historia, piano säestyssoittimena, työharjoittelussa saadut taidot sekä ensemblelaulu ja -soitto. Tärkeinä pidettiin myös musiikkiteknologiaa, keuhonhuoltoa, yrittäjyyttä, laulutaitoa, nuotinlukutaitoa ja säveltäilyä. Työelämässä käyttöä oli ollut myös vieraiden kielten osaamisella, vuorovaikutustaidoilla, orkesteriopinnoilla, pääaineen hallinnalla, kuoronjohtolla, kokonaisvaltaisella muusikkoudella ja tietotekniikalla.

Pääsääntöisesti vastanneet kokivat, että oppiaineet ovat tasapainossa käytännön opetuksessa. Tieteellinen tutkimus voisi olla kevyempää, sillä joko pedagogina tai laulajana tarvitaan enemmän käytännön kokemusta kuin tieteellisen tutkimuksen osaamista. Lisäksi käytännön valmiuksia erityisen hankalien oppilaiden kanssa toimimiseen olisi hyvä harjoitella enemmän opintojen aikana. Musiikin teorian ja historian osaamisesta oli ollut hyötyä. Piano säestyssoittimena oli antanut puolestaan perusvalmiudet oppilaiden kanssa musisointiin. Oman pääaineen hallintaan liittyvät opinnot olivat olleet tärkeitä ja näitä opintoja olisi voinut olla vielä enemmän ja syvällisemmin. Erityisesti pedagogisten taitojen hallinta nousi vastanneiden keskuudessa merkittäväksi asiaksi.

”Olen tarvinnut osaamista kaikilta osa-alueilta, mutta millään alalla osaaminen ei ole ollut riittävää. Nykyinen tietotaito on karttunut lähinnä työssä oppien ja itse opiskellen.”

”Pedagogiset taidot voivat tulla käyttöön monenlaisissa tilanteissa myös töissä kollegoiden kanssa.”

4.2.2 Turhat ja puuttuvat opinnot

Vastaajat kuvailivat myös oppiaineita, joita eivät ole juurikaan tähänastisessa työssään tarvinneet. Toissijaisiksi työelämän kannalta mainittiin suomen kielen pakolliset opinnot, ruotsi sekä tutkimustyö ja kirjallisen opinnäytetyön tekeminen. Tarpeellisiksi, mutta liian laajoiksi kokonaisuuksiksi kuvattiin länsimaisen musiikin historiaa ja musiikinteorian ylimpiä kursseja. Toisaalta muutamat vastaajat kokivat, että olisivat halunneet enemmän tietoa siitä, miten opettaa musiikinteorian alkeita vasta-alkajille käytännön soitonopetuksen yhteydessä. Jonkinlainen teoriaopintojen didaktiikkakurssi voisi siis olla paikallaan. Palautteessa mainittiin myös, että pääaineen opiskelu koettiin liaksi kurssitutkintoihin tähtääväksi ja painotusta haluttiin viedä samaan suuntaan kuin uudessa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa.

Vaikka ruotsi, tutkimustyö ja opinnäytetyön tekeminen koetaan joskus työläiksi ja ylimääräisiksi, on Oamkin noudatettava valtioneuvoston laatimia lakeja ja asetuksia, joissa määritellään muun muassa yleiset kelpoisuusehdot virkojen täyttämiseksi. Virkamiehen on suoriuduttava esimerkiksi niinsanotusta virkamiesruotsin kokeesta (Ammattikorkeakoululaki 2014, viitattu 21.11.2018.) Asetuksista ei voi mikään koulu poiketa, vaikka opettajat ymmärtäisivätkin opiskelijoiden kuormittuneisuuden kyseisten aineiden alla.

Vastaajat olisivat toivoneet enemmän esimerkiksi pianon sivuaineopintoja, koska omien oppilaiden säestäminen koettiin erittäin tarpeelliseksi taidoksi. Oman pääinstrumentin historian tietoutta olisi ollut myös hyvä lisätä. Pedagogiikkaan ja didaktiikkaan olisi toivottu enemmän opetusta. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että siitä hyötyy parhaiten vasta työelämässä ollessa. Yrittäjyysopintojen, kulttuurituottamisen ja kuoronjohdon pitäisi kuulua myös pedagogin opintoihin. Enemmän olisi haluttu opiskella myös kehonhuoltoa ja improvisointia. Yksi vastaajista koki jääneensä paitsi riittävästä opinnäytetyön yksilöohjauksesta ja siihen liittyen olisi halunnut myös opiskella enemmän tietojenkäsittelyä opinnäytetyötä varten (vastaajan opiskeluaikana oli ollut resurssipula opinnäytetyön ohjauksesta). Työelämässä toimiessa oli havaittu myös puutteita erityisen hankalien oppilaiden kanssa toimisessa. Tosin vastaajat eivät selittäneet tarkemmin, mitä termi ”erityisen hankala” tar-

koittaa vastauksen yhteydessä. Koulutuksen pitäisi antaa työvälineitä erilaisten ryhmien ja erilaisien oppijoiden ohjaamiseen. Klassisen musiikin asema koettiin heikentyneeksi. Sen vuoksi eri musiikkilajien ohjaaminen korostuu vielä enemmän.

Laulupedagogien erityistoiveisiin kuuluivat runoanalyysin kurssi, näyttämötyön peruskurssi, kielopinnot ja yhteismusisointi, kuoronjohto sekä pianonsoiton säestysopinnot. Enemmän tietoa haluttiin myös vastakkaisen sukupuolen opettamisesta. Lauluopintoja kritisoitiin liian yksipuoliseen äänenkäyttöön keskittymisestä. Tarpeen olisi eritellä paremmin tekniikat, joilla lauletaan esimerkiksi liedä, oopperaa ja musikaaleja. Lisäksi koettiin tärkeänä, että kaikille olisi ollut tarjolla samat mahdollisuudet pyrkiä solisti- tai oopperaroleihin.

Pianistit kokivat tärkeäksi, että olisivat saaneet opiskella lisää vapaata säestystä ja pop/jazz-piannoa. Jousisoittajat puolestaan halusivat lisää yhtyesoitto-koulutusta ja oman instrumentin lisätunteja sekä ohjattua kamarimusiikkia. Pop/jazz-opettaja olisi halunnut oppia enemmän keikkojen järjestämiseen liittyvistä käytännön asioista sekä harjoitella studion käyttöä.

”Koulutus tuntui painottuvan solistiseen osaamiseen, vaikka tavallisessa opettajan työssä painopiste on muualla. Kuitenkaan ei ole viisasta vähentää yksilöopetuksesta. Opiskelu on liikaa kurssitutkintokeskeistä. Painotusta voitaisiin viedä samaan suuntaan kuin uudessa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmassa.”

”... Itse sain amkista mainion klassisen koulutuksen, mutta muuta en juurikaan. YO:n (yliopisto) puolelta onneksi sain osaamista myös poppi- puolelle.”

4.2.3 Pedagogisten ja solististen aineiden tasapaino

Vastaajat kokivat pedagogisten ja solististen aineiden jakautumisen opetussuunnitelmassa joko hyväksi tai kohtalaisen hyväksi. Yksi vastaajista oli sitä mieltä, että aineet eivät olleet tasapainossa keskenään. Osa vastaajista koki myös aikaisemman koulutuksen tai sen puuttumisen joko hidastaneen tai nopeuttaneen pedagogiopintoja. Toisaalta eräs vastaajista kertoi mestarikursseja ja matineoita olleen sopivasti tarjolla. Hänen mielestään oli opiskelijan omasta aktiivisuudesta kiinni, kuinka niitä pystyi hyödyntämään omassa opiskelussa.

”Koulutusta leimasi opettajien kunnianhimo kilpailuvoittajien ja laulusolistien tuottamiseen. Opettajuutta ja sen vaatimaa osaamista ei arvostettu. Toisaalta didaktiikassa painottuivat

lehtorien omat mieltymykset ja opetustyyli, joita imitoimalla sai korkeat arvosanat opetusnäytteestä.”

”Pedagogisten taitojen opetusta ei voi olla koskaan liikaa.”

Kyselyyn vastanneet antoivat muutamia ideoita pedagogisten aineiden syventämiseksi. Työelämään tutustumista voisi olla enemmän ja muuallakin kuin omassa oppilaitoksessa. Ansioituneita pedagogeja voisi ottaa koululle periodiluonteisiin töihin. Erilaiset musiikkiprojektit yhteistyötahojen kanssa koettiin kehittäviksi. Hyödyllistä olisi myös tehdä yhteistyötä yliopiston musiikkikasvatuksen kanssa, koska sieltä voisi saada opiskelijoiden käyttöön enemmän pedagogista osaamista.

4.3 Koulun antama tuki työelämään siirtyessä

Kolme vastaajaa kertoi opetusympäristön olleen kannustava sekä tukeneen opiskelijan pyrkimyksiä työelämään siirtymisessä. Vastaajista 13 joko ei osannut sanoa, saiko tukea, tai ei kokenut saaneensa sitä. Viisi henkilöä jätti vastaamatta kyseiseen kohtaan.

Osa vastaajista koki, että koulu voisi tarjota mahdollisuuden erilaisten yhteyksien luomiseen esimerkiksi kansalais- ja musiikkiopistoihin sekä konservatorioihin. Myös oman musiikkikoulun perustamiseen kaivattiin ideoita. Jo työelämässä olevien kokemuksista ja urapoluista kuuleminen auttaisi hahmottamaan omia suunnitelmia sekä mahdollisuuksia. Osa vastaajista kaipasi tietoa senhetkisestä tilanteesta työmarkkinoilla sekä käytännön työllistymismahdollisuuksista. Eräs vastanneista kertoi, että hänellä oli ollut tunne opetushenkilökunnan haluttomuudesta antaa tukea työelämään siirtymisessä.

”En koe saaneeni (tukea työelämään siirtymiseen). Kehitysvinkkinä esim. tehdä tehtävä opiskelijoille, joissa heidän tulee selvittää oman alan työmahdollisuuksia ja väyliä. Esim. tehdä oma urasuunnittelu, jossa tulee esille mitä tavoittelee ja mitä kautta sen voi saavuttaa. Siinä voisi myös tulla esille erilaisia työpaikkamahdollisuuksiakin. Jokainen esittäisi nämä koko luokalle. Näin kaikki saisivat tietoa mahdollisuuksista musiikin alalla. Sekä kätystystä, mihin suuntaa valmistumisen jälkeen.”

Opinnäytetyömme tutkimusaikana Oamkin kulttuurialalla noudatettavassa opetussuunnitelmassa on otettu aikaisempaa paremmin huomioon työelämään siirtyminen. Opetussuunnitelmaan on liitetty opintokokonaisuus nimeltä Työelämäosaaminen. Tämän opintokokonaisuuden jälkeen opis-

kelija osaa markkinoida osaamistaan sekä kuvata ammatillista, pedagogista ja taiteellista toimintaansa. Tutuksi tulee lisäksi yrittäjäyys, työllistymisen näkökulmat, verkostoituminen, vuorovaikutus- ja pedagogiset taidot sekä taiteellisen osaamisen soveltaminen käytäntöön. Näillä opinnoilla pyritään kaventamaan opiskeluajan ja työelämään siirtymisen kuilua sekä helpottamaan työllistymistä omalla alalla. (Oulun ammattikorkeakoulu 2018, viitattu 13.11.2018.)

5 PALAUTE MUSIIKIN TUTKINTO-OHJELMALLE

5.1 Kehitysnäkökulmia

Vastaajat antoivat koululle käytännön kokemuksiin perustuvia vinkkejä, joilla voitaisiin helpottaa työllistymistä ja työnhaun aloittamista. Niitä olivat muun muassa opiskelijoille annettava tehtävä, joka esitettäisiin luokalle. Tehtävässä luodaan oma toimintasuunnitelma, jossa on selvitettyä oman alan työmahdollisuudet ja työllistymisväylät. Lisäksi voisi olla työnhakuopetusta ja yrittäjyysopintoja, esimerkiksi opastusta oman musiikkikoulun perustamiseen. Yhteyksiä ja työelämän harjoittelua musiikkiopistoissa, kansalaisopistoissa ja konservatorioissa pitäisi olla enemmän. Lisäksi koettiin tarpeelliseksi, että saataisiin koululle alumneja kertomaan tarinoita työelämästä, markkinointiosaamisesta ja tulevaisuuden osaamisesta opiskelijoille. Kirkkomuusikko-opiskelijoilla pitäisi olla enemmän yhteistyötä seurakuntien kanssa.

Laulajat kaipasivat yhteisiä musiikkiprojekteja yhteistyötahojen kanssa. Lisäksi peräänkuulutettiin tasapuolista valintaa mestarikursseille ja samoja mahdollisuuksia pyrkiä rooleihin ja solistiosuuksiin. Hyödylliseksi koettiin musiikin teoria-aineiden, instrumenttituntien ja ensemblen osittainen yhdistäminen niin, että samaa asiaa opiskeltaisiin yhtä aikaa kaikista näistä näkökulmista. Bänditunnit, joissa harjoiteltaisiin soittamaan kaikkia soittimia, olisivat hyödyllisiä bändiopetusta ajatellen.

Käytännön harjoittelua toivottiin myös lisää. Lisäksi opetussuunnitelmaan kaivattiin työelämään tutustumista, esimerkiksi työelämässä jo olevien työn seuraamista ja observointia muuallakin kuin omassa oppilaitoksessa. Jos töitä tehdään pelkästään oman oppilaitoksen sisällä, työllistyminen valmistumisen jälkeen voi olla hankalaa ja ylipäätään opinnoissa vieraannutaan työelämästä. Musiikkipedagogiopiskelijalle voisi olla hyötyä, jos koulutusohjelma tekisi yhteistyötä Oulun yliopiston musiikkikasvatuksen kanssa. Kaksi vastaajista oli hakeutunut opiskelemaan myös sinne, koska he kokivat tärkeäksi syventää pedagogista osaamista.

Toisaalta eräs vastaajista koki, että Suomessa valmistuu vieläkin liikaa musiikkipedagogeja. Hän kannatti ajatusta, että Suomessa olisi pienenä maana ainoastaan muutama korkeatasoinen musiikkikorkeakoulu, josta valmistuneilla olisi varmuus työllistymiseen opintojen jälkeen.

”Oamkin opetushenkilökunta tuntuu linnoittautuneen norsunluutorniin, josta on mahdoton nähdä alan ruohonjuuritason realiteetteja. Heidän opetusmenetelmänsä ovat vanhanaikaisia ja auktoriteettikeskeisiä, pahimmillaan niitä voisi kuvailla behavioristisiksi. Monet kurssit, esimerkiksi lied -seminaarit ja didaktiikka voitaisiin toteuttaa rohkaisten opiskelijoiden aktiivisuutta ja arvostelukyvyn kehittymistä. Nyt opiskelijat passivoidaan ja pannaan muottiin ja koulukuntiin. Luovuutta ja kyseenalaistamista ei katsota hyvällä. Lisäksi talossa vallitsee suosikkijärjestelmä. Jos et ole oikean ihmisen oppilas ja solistiaimesta, et pääse mihinkään.”

Mielestämme opettajan olisi pitkänkin työuransa aikana syytä käydä ammattitaitoa ylläpitävillä ja lisäävillä kursseilla. Musiikin alalla oppiminen ja kypsyminen on elämänmittainen työ. Peruskoulussa ja muissa oppilaitoksissa on jo pitkään harjoitettu oppilaita itsearviointiin ja koetetaan syventää oppilaiden ajattelua omasta itsestään. Musiikissa nojataan yhä paljolti vanhaan mestari-kisälliperinteeseen ja on totuttu ajattelemaan, että on jokin tietty ”rima”, johon opiskelijoiden tulisi yltää. Jotta opiskelijan oma ajattelu ja persoonallisuus tulisivat esiin taiteellisissa töissä, opettajan on osattava nähdä kunkin oppilaan henkilökohtaiset vahvuudet ja lahjakkuus. Se vaatii opettajalta harjaantunutta pedagogista silmää ja rohkeutta heittäytyä tasavertaiseen vuoropuheluun oppilaan kanssa. Toisaalta myös suurimpien musiikkitaivaan tähtien ajatusmaailma ja ilmaisu on aina persoonallista ja omasta ajattelusta kumpuavaa.

”Oulun ammattikorkeasta Sibiksen rinnalla toinen korkeatasoinen musiikkikorkeakoulu!”

5.2 Työnkuva tulevaisuudessa

Tutkimuksessa kysyttiin myös ajatuksia tulevaisuuden työnkuvan muodostumisesta. Työn arveltiin muuttuvan sirpaleisemmaksi ja lukujärjestyksen opetustunnit kootaan eri paikkakunnilta. On oltava valmis tekemään mahdollisimman laaja-alaisesti kaikkia musiikkialan töitä. Yleistaitoja, esimerkiksi tapahtumatuottamista ja esitteiden tekemistä, ennustettiin tarvittavan enenevässä määrin. Teknologia lisääntyy ja ajokortti on tärkeä työn hajanaisuuden vuoksi.

”Virkoja vähennetään, auki tulee jatkossa yhä vähemmän päätoimisia töitä. Eli tulevaisuudessa luultavasti lisääntyy työnkuva jossa esim. oppilaita on monessa eri paikassa.”

”Freelanceriys, yrittäjäyys ja selkeä osaamisensa esilletuominen ja markkinointi ovat tärkeässä osassa.”

Töissä mennään eri genererajojen yli, esimerkiksi klassisen lauluopettajan on hallittava rytmimusiikkia. Toisaalta, koska kukaan ei voi hallita koko kenttää, on tärkeä erottaa olennaiset ja yleiset taidot

ja jokainen erikoistuu siihen, minkä kokee mielekkääksi. Yrittäjyyden ja osaamisen esille tuomisen ennustettiin olevan tärkeässä osassa. Arveltiin, että tulevaisuudessa olisi enemmän yksityisiä musiikkikouluja.

”Musiikkipedagogien tulee olla monipuolisia muusikoita ja kasvattajia ja opintojen suunnittelijoita. Lisäksi he luultavasti joutuvat haalimaan oppilaansa suurelta alueelta, kuten tälläkin hetkellä.”

Opetuksen ajateltiin muuttuvan kannustavammaksi ja eriarvoisuutta ennalta ehkäiseväksi. Oppiminen tapahtuu nykyistä enemmän ryhmissä. Toisaalta se on enemmän yksilökeskeistä ja jokaisen oman polun tukemista, ei niin kilpailuhenkistä.

”Erilaiset oppijat, erilaisista lähtökohdista ja erilaisin valmiuksin lisääntyvät ja se täytyy ottaa opetuksessa huomioon yhä paremmin. Se luo haasteita opettajan pedagogiselle osaamiselle.”

Toisaalta työllistymiseen, tai sen ongelmiin, ajateltiin vaikuttavan eniten yleisen asenteen. Moni vastaajista koki, että arvostuksen puute kulttuuriharrastuksia kohtaan on selkeästi nähtävissä ja sen perusteella tehtävät poliittiset päätökset leikkaavat kulttuurimäärärahoja aina vain lisää. Lisäksi lapsia ja nuoria on tulevaisuudessa entistä vähemmän, joten opettajiakin tarvitaan vähemmän. Työmarkkinoilla ajateltiin pärjäävän sellaisen pedagogin, joka osaa tehdä itseään tunnetuksi ja pystyy sujuvasti luomaan suhteita eri ihmisten kanssa.

”Instrumentin hallinta ja pedagogiset taidot vaikuttavat eniten työllistymiseen ja uskon, että tilanne on sama myös kymmenen vuoden kuluttua. Totta kai verkostoitumisella on myös suuri merkitys työllistymisessä niin nyt kuin tulevaisuudessakin.”

”Uusi taiteen perusopetuksen ops kertoo mihin ollaan menossa.”

5.3 Työllistymiseen vaikuttavat tekijät

Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että työllistymiseen vaikuttaa eniten rahoitus. Kulloinkin valalla oleva käsitys kulttuurin hyödyllisyydestä ja tuottavuudesta vaikuttaa poliittisiin päätöksiin ja sitä kautta suoraan kulttuuriin sekä opetukseen suunnattuihin määrärahoihin. Taideopintoja ei tueta eikä arvosteta tarpeeksi ja tällä on välitön vaikutus työllistymiseen. Tällä hetkellä kulttuurimäärära-

hoja leikataan, eikä kulttuurin vaikutusta ennaltaehkäisevänä, yksilön hyvinvointia ylläpitävänä toimintana kunnolla ymmärretä. Enää ei voi myöskään tuodittautua ajatukseen, että yhteiskunta luo kulttuurialan työpaikkoja, vaan ihmisten pitää luoda niitä enenevässä määrin itse. Yksityisellä sektorilla opetusta rajoittavat opetustilojen puute sekä oppilaitosten tarjoamat edulliset opetukset. Vastajaat ottivat myös useaan otteeseen esille yksityiset musiikkikoulut tulevaisuuden työllistäjinä ja kouluttajina.

Työllistymiseen vaikuttavana tekijänä koettiin myös väestörakenteen muutos. Lasten määrän vähentyessä myös opetustuntien määrä pienenee ja sitä kautta työpaikat häviävät. Toisaalta vastaajat kokivat, että pedagogien on oltava entistä valmiimpia työskentelemään erilaisten oppijoiden tukena. Kaikki ikäryhmät ja erityisryhmät haluavat oppia ja ihmiset elävät pidempään ja ovat iäkkäinäkin hyväkuntoisia. Tarvitaan moniosaajia vastaamaan näihin tarpeisiin. Musiikki on harrastus, joka vaatii keskittymistä, ja osalla oppilailla on liikaa harrastuksia.

Työpaikan saannin kannalta koettiin tärkeänä myös itse luodut suhteet musiikkipiireihin. Opistojen rehtorit eivät välttämättä tiedä, mistä voisi kysellä sijaisia. Opettajat voivat näin suositella omia tuttujaan töihin, eivätkä työpaikat välttämättä tule edes julkiseen hakuun. Eräs vastaaja kommentoi, että koko opiskeluajan kestänyt verkostoituminen on auttanut työllistymiseen.

Muutama vastaajista oli sitä mieltä, että ammattikorkeakoulutasoinen pedagogikoulutus ei riitä työpaikan saamiseen. He olivat syventäneet osaamistaan maisteriopinnoissa kotimaassa ja ulkomailla, jolloin jatko-opinnot ovat auttaneet työllistymään paremmin. Vähenevä klassisien musiikin harrastuneisuus johtaa siihen, että työpaikkoja on entistä vähemmän tarjolla.

"Kulttuurin ja sitä tuottavan koulutuksen alasajo, määrärahojen leikkaaminen. Päättäjät eivät ymmärrä kulttuurin vaikutusta yksilötasolla eivät myöskään yhteiskunnallisesti. Musiikin harrastaminen on ennaltaehkäisevää toimintaa eli yksilön hyvinvointia ylläpitävää."

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kautta koko opinnäytetyön pääkysymyksenämme on ollut opetussuunnitelman sisältämien oppiainesten käyttökelpoisuus työelämässä. Tähän kysymykseen on haluttu saada vastauksia lähestymällä aihetta pienempien, tarkentavien kysymysten avulla. Valitsimme tutkimustavaksemme laadullisen tutkimuksen, sillä siinä aineiston runsaus ja elämänläheisyys tekevät analyysivaiheen mielenkiintoiseksi ja haastavaksi (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2007, 220).

Vastaajien kirjoituksissa toistuivat johdonmukaisesti sama teemat. Yhteistyön ja verkottumisen merkitys korostui nykyisessä ja tulevaisuuden työelämässä. Yhteistyötä toivottiin jo opiskeluaikana enemmän pop/jazz- ja klassisen suunnan opiskelijoiden välille. Samoin opiskeluaikana pitäisi saada kokemuksia työelämän edustajien sekä eri oppilaitosten (mm. konservatoriot, musiikkiopistot ja kansalaisopistot) kanssa toimimisesta. Kirkkomuusikot kokivat tarpeelliseksi opiskeluaikaisen yhteistyön seurakuntien kanssa.

Opetussuunnitelmaan kaivattiin enemmän yhteysoittamista, sekä klassisella että pop/jazz-puolella. Klassiset opinnot läpikäyneet kokivat tarvitsevansa syvempää kevyen musiikin osaamista. Laulajat kaipasivat parempaa pianonsoittotaitoa, kuin mitä olivat pystyneet opiskeluaikana hankkimaan. Samoin pianistit kokivat vapaan säestyksen taitonsa puutteellisiksi. Musiikinteorian opetus koettiin turhan korkealentoiseksi, kun työelämässä teorian opettamisen haaste kohdistuu ennemminkin siihen, kuinka tarjoilla teoriakysymykset tarpeeksi yksinkertaisessa muodossa pienille lapsille omaksettaviksi. Lisäksi useat laulajat harmittelivat äänenkäyttötapaansa yksipuolisuutta, kun työelämässä pitäisi hallita monta eri laulutapaa vanhasta musiikista musikaaleihin ja nykymusiikkiin. Lisäksi vastaajat instrumentista riippumatta kokivat, että pääinstrumentin opiskeluun olisi tarpeen saada lisää oppitunteja. Vähemmälle käytölle työelämässä olivat jääneet tieteellisen tutkimuksen teko, viestintä ja ruotsi.

Omatkin opiskeluaikana kertyneet kokemuksemme ovat samansuuntaisia kyselyvastaajien mielipiteiden kanssa. Laaja-alaisuutta ja monipuolista osaamista tarvitaan. Klassisen osaamisen lisäksi pitäisi olla valmius sukeltaa myös kevyemmän musiikin puolelle. Työelämäverkostot ovat tärkeitä työllistymisen kannalta. Musiikkialalla vakituisiin työsuhteisiin päästään yleensä sijaisuuksien kautta ja sijaisiksi taas kutsutaan usein tuttuja tai tutun tuttuja. Toisaalta taas opistojen rehtorit ja

vastaavat musiikinopettajat eivät tiedä, mistä esimerkiksi sijaisia voisi kysellä. Tässä mielessä kysyntä ja tarjonta eivät musiikin työmarkkinoilla kohtaa. Voisiko tähän olla parannusehdotuksena jonkinlainen pieni työelämätori vaikkapa kerran vuodessa? Oamk voisi itse markkinoida eri tapah-tumiin esiintyjä jo opiskeluaikana niin, että esiintyminen niissä olisi osa opintoja. Nyt tuntuu, että harvat ja valitut pääsevät esiintymään kaikkiin tilaisuuksiin.

Olemassa olevat oppilaitokset ja vapaa sivistystyö suosivat yleensä lasten ja nuorten opetusta. Kuitenkin väki varttuu ja elää entistä pidempään parempikuntoisena. Heidän opettamisessaan olisi todennäköisesti paljonkin työsarkaa, mutta yksityisyrittäjänä toimiminen on raha- ja byrokraatiaky-symysten vuoksi useinkin jo valmiiksi kuolleena syntynyt ajatus. Ehkäpä jonkinlaiset osuuskunnat yhdessä vuokrattuine tiloineen voisivat olla osaratkaisu tähän ongelmaan.

7 POHDINTA

Työssämme halusimme selvittää, vastaavatko Oamkin musiikkipedagogin opinnot työelämän tarpeita vai onko opetussuunnitelmaa syytä muuttaa joiltakin osin.

Mielestämme onnistuimme hyvin kysymysten laadinnassa ja asettelussa. Vastajaat tuntuivat ymmärtäneen kysymykset sillä tavoin kuin olimme tarkoittaneet. Saimme tarkat vastaukset niihin aiheisiin, joista oli tarkoituskin kysyä. Myös kirjoitusprosessi oli sujuva. Saimme tuotettua tehokkaasti tekstiä, välillä tietysti pysähtyen miettimään, mihin näkökulmaa seuraavaksi suuntaisimme. Alussa vaikeuksia tuotti kysymysten lähettäminen kohdehenkilöille. Vaikka saimme tutkimusluvan jo keväällä 2018, EU:n tietosuojasetuksen voimaantulo aiheutti sen, että pyyntömme saada sähköpostiosoitteita käyttöömme jäi jumiin Oamkin hallintoon. Aluksi kukaan ei tuntunut uskaltavan antaa meille tarvittavia osoitteita. Vasta kuukauden päästä, monien muistutus- ja kiirehtimispyyntökirjeiden jälkeen, saimme tarvittavat sähköpostiosoitteet. Niin pystyimme lähettämään kyselyn ja pääsimme kunnolla vauhtiin opinnäytetyön kirjoittamisessa.

Saatuamme kyselytulokset ja analysoituamme niitä tulimme siihen tulokseen, että omat ajatuksemme opetussuunnitelman ja työelämän kohtaamisesta ovat yhteneväisiä muiden valmistuneiden ajattelun kanssa. Mietteitämme tukevat lisäksi koulussa käyty keskustelut opiskelukavereiden kanssa sekä Elisa Mäkelän vuonna 2012 tekemä, Oamkista valmistuneiden musiikkipedagogien ja muusikoiden työllistymistä tutkinut opinnäytetyö, johon tutustuimme tätä työtä tehdessämme.

Tulimme vakuuttuneiksi, että verkostoituminen on erittäin tärkeää jo opiskeluaikana. Se vaatii opiskelijalta ennen kaikkea rohkeutta ja luovuutta tuoda omaa osaamistaan esille eri yhteyksissä. Verkostoituminen voi olla haasteellista esimerkiksi eri paikkakunnalta tulleelle, jolla ei ole ennestään minkäänlaisia kontakteja paikkakunnan musiikki- tai muihinkaan piireihin. Toinen haaste on opiskelijoiden ja työnantajien kohtaamattomuus. Työnantajat eivät tunnu olevan tietoisia, mistä kysyä opettajia ja esiintyjä sijaisuuksiin, keikoille ja vakituisiin töihin. Parannusehdotuksena esitämme, että koulutusohjelma voisi tehdä enemmän yhteistyötä esimerkiksi musiikkiopistojen, vapaan sivistystyön, peruskoulujen ja seurakuntien kanssa. Opiskelijat voisivat tehdä nykyistä enemmän työharjoittelua näissä paikoissa. Lisäksi koululla voisi olla jonkinlainen ”esiintyjäpankki”, josta keikan tarjoajat voisivat kysyä tilaisuuksiinsa sopivia esiintyjä.

Myös pääaineisten laulajien ja orkesterisoitinten soittajien piano-opinnot täytyisi saada jollain keinolla kattavammiksi. On ymmärrettävää, että rahoituksen leikkaamisen myötä kallista yksityisopetusta on jouduttu vähentämään. Tällä hetkellä myös pianonsoiton pedagogiikkaoppilaaksi on miltei mahdotonta päästä oppilailta vaaditun korkean tason vuoksi. Mietimme, olisiko sittenkin mahdollista, että sivuaineisia pianisteja voisivat opettaa edistyneemmät piano-opiskelijat. Ajattelemme, että hyöty voisi olla molemminpuolinen. Pianistillekin on uusi asia opettaa aikuisia piano-opiskelijoita oppilaiden ollessa yleensä lapsia ja nuoria. Esimerkiksi pianokoulut ja muut oppimateriaalit on tehty kirjojen kuvituksesta alkaen lasten käyttöön.

Erittäin käyttökelpoisiksi taidoiksi työelämässä kuulostavat osoittautuneen kuoron- ja yhtyejohdon taidot. Suomalaiset ovat aktiivisia harrastajasoittajia ja -laulajia ja erilaiset ryhmät kautta maan tarvitsevat ammattitaitoisia ihmisiä ohjaamaan toimintaansa. Kuoron- ja yhtyejohdon peruskurssit voisivat olla jatkossakin kaikkien saatavilla, jopa pakollisina aineina.

Muita aineita, joiden puuttumiseen tai vähäisiin oppimääriin toivoisimme parannusta, ovat oman pääaineen historia, työelämäntietous ja vuorovaikutustaidot. Historiaa voisi esimerkiksi laulajilla olla osana lied -seminaaria, jolloin keskeiset oman instrumentin säveltäjät tulisivat tutuiksi elämäntarinoineen. Pääaineisilla piano-opiskelijoilla on ollut opetussuunnitelmassaan tunnetuimpia pianosäveltäjiä käsittelevä instrumenttiseminaari, josta on kuulunut paljon hyvää palautetta. Lisäksi pitäisi opettaa lautakuntatyöskentelyn taitoja. Sitä ei ilmeisesti minkään instrumentin pedagogiikkatunneilla ole käyty läpi. Musiikin arviointi ja arvostelu on vaikea laji. Sen sanallistamiseen soisi käytettävän muutaman tunnin opiskeluajasta.

Työelämäntietoutta pitäisi saada opiskella lähellä valmistumisen ajankohtaa. Usealla opiskelijalla siintää mielessä valmistumisen jälkeen työura yrittäjänä. Olisi hyvä, että yrittäjän elämästä byrokratian koukeroineen saisi realistista tietoa. Vaikka työllistyisi jonkin oppilaitoksen tai vapaan sivistystyön palvelukseen, on sielläkin tarpeellista tietää esimerkiksi oman palkkauksen perusteista, ammattiliitto- ja työttömyyskassa-asioista sekä muista työelämässä vastaan tulevista palvelussuhdeasioista.

Lisäksi opetussuunnitelmassa voisi olla enemmän vuorovaikutustaitojen opiskelua. Esimerkiksi itse olemme opettaneet oppilaita, joilla on ollut perheessä avioero, kuolema tai muu kriisi. Niiden vaikutus oppilaiden elämään saattaa olla hyvin pitkäkestoinen ja traumatisoiva. Olisi hyvä, jos opettaja pystyisi tukemaan heitä vaativassa elämäntilanteessa.

Jatkotutkimuksen aiheesta voisi tehdä esimerkiksi viiden ja kymmeneen vuoden kuluttua tutkimalla samoja kysymyksiä. Silloin musiikin perusopetuksen opetussuunnitelma on vakiintunut kunnolla käyttöön lapsia ja nuoria opettaviin oppilaitoksiin. Kysymyksiä olisi syytä tarkastella uudelleen siitä näkökulmasta, riittävätkö valmistuneiden musiikkipedagogien taidot vastaamaan uuden opetussuunnitelman käytännön toteutukseen.

Lopuksi haluamme kiittää kaikkia tutkimukseen osallistuneita. Meillä on ollut ilo lukea vastauksianne. Ilman teidän kysymyksille antamaanne aikaa emme olisi saaneet tätä tutkimusta aikaiseksi. Oamk saa toivottavasti arvokasta tietoa, jonka avulla voidaan kehittää musiikin koulutusohjelmaa entistä paremmaksi. Kiitos ohjaaville opettajille neuvoista ja ohjeista sekä kiitos kaikille teille opiskelijatovereille, jotka olette jakaneet ajatuksianne kanssamme. Pohjois-Suomi tarvitsee Oulun seudun ammattikorkeakoulun musiikkikoulutusohjelmaa pohjoisten soitonopettajien ja muusikoiden kouluttajana.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932. Viitattu 3.12.2018, <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>.

Hirsjärvi S., Remes P. & Sajavaara P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13, osin uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kaikkonen, T. 2018. Pop/jazz-laulunopettaja Oulun musiikkipedagogin koulutuksessa. Musiikin tuntiopettaja, Oulun ammattikorkeakoulu. Sähköpostiviesti 13.11.2018.

Mäkelä, E. 2012. Töitä Muusikoille? Kyselytutkimus työllistymisestä Oulun seudun ammattikorkeakoulun musiikin koulutusohjelmasta valmistuneille. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Musiikin koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 13.11.2018, <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012112616638>.

Nissi, O. 2018. Pianon soitonopettaja Oulun musiikkipedagogin koulutuksessa. Musiikin lehtori, Oulun ammattikorkeakoulu. Sähköposti 13.11.2018.

Opetus ja kulttuuriministeriö 2018. Korkeakoulujen ja tiedelaitosten ohjaus, rahoitus ja sopimukset. Viitattu 12.11.2018, <https://minedu.fi/ohjaus-rahoitus-ja-sopimukset>.

Opetushallitus 2018. Kasvatus, koulutus ja tutkinnot. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot. Ammattikorkeakoulut. 2018. Viitattu 13.11.2018, https://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ja_yliopistot/ammattikorkeakoulut.

Oulun ammattikorkeakoulu 2018a, linkki Musiikkipedagogi (AMK), päivätoteutus. Viitattu 13.11.2018, <https://www.oamk.fi/fi/koulutus/amk-tutkintoon-johtava-koulutus/musiikkipedagogi/musiikkipedagogi-amk-paivatoteutus>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2018b. Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma. Viitattu 13.11.2018, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=mus2018s-ped&lk=s2018&alasivu=kuvaus>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2018c. Kansainväliset opiskelu- ja harjoittelumahdollisuudet. Viitattu 13.11.2018, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/opiskelu-oamkissa/kansainvaliset-opiskelu-ja-harjoittelumahdollisuudet>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2018d. Opinto-opas. Viitattu 30.11.2018, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=mus2018s-ped&lk=s2018>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2018e. Kulttuurituottamisen ja luovan talouden tutkinto-ohjelma. Viitattu 13.11.2018, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=klf2018s&lk=s2018>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2018f. Opetussuunnitelmat. Viitattu 13.11.2018, <http://www.oamk.fi/opinto-opas/opintojen-sisalto/opetussuunnitelmat?koulutus=mus2018s-ped&lk=s2018>.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

Kysely Oamkista vuosina 2010-2016 valmistuneille musiikinohjaajille ja musiikkipedagogeille

Klassisen musiikin koulutusohjelman opintosuunnitelmaa ollaan uudistamassa. Tällä kyselyllä halutaan kerätä tietoa Oamkista vuosina 2010-2016 valmistuneiden, jo työelämässä mukana olevien ajatuksia ja kokemuksia siitä, miten suoritettavat opinnot vastaavat työelämän vaatimuksiin.

Jotta voisimme käyttää kyselystä saamaamme tietoa mahdollisimman tehokkaasti hyväksi, on tärkeää, että vastaat kysymyksiin omin sanoin kuvaillen.

Vastauksillasi on erittäin tärkeä merkitys uuden opetussuunnitelman kehittämiseksi.

Kiitos vaivannäöstäsi!

1. Taustatiedot

Valmistumisvuosi:

Pääinstrumentti: _____ klassinen _____ pop/jazz _____

2. Suuntautumisvaihtoehto, josta valmistuit

Musiikinohjaajan sv

Musiikkipedagogin sv

3. Aikaisempi ammatillinen koulutus ja työkokemus

Koulutus:

Työkokemus ja sen pituus:(esim. autoteknikkona 3v.)

4. Tämänhetkinen työ

Teen ainoastaan musiikkialan töitä

-millaisia töitä ja kuinka paljon?

Teen ainoastaan muita töitä

-millaisia ja miksi?

Teen molempia

-millaisia ja minkä verran?

5. Millaisia Oamkista saamiasi tietoja ja taitoja olet tarvinnut eniten työelämässä?
6. Painottuivatko jotkut oppiaineet opiskelussasi mielestäsi liian paljon? Mitä olisi voinut olla vähemmän?
7. Puuttuiko joitakin osa-alueita kokonaan tai oliko joitakin oppiaineita liian vähän? Mitä voisi lisätä?
8. Painottuivatko pedagogiset ja solistiset taidot mielestäsi tasapuolisesti?
9. Koetko saaneesi tarvittavan tuen työelämään siirtymisessä? Miten musiikin koulutus voisi auttaa paremmin siirtymävaiheessa?
10. Kuinka musiikkipedagogin ja musiikinohjaajan koulutusta voisi mielestäsi kehittää?
11. Minkälainen musiikkipedagogin ja musiikinohjaajan työnkuva on mielestäsi kymmenen vuoden kuluttua?
12. Mitkä tekijät mielestäsi vaikuttavat musiikkipedagogin työllistymiseen nyt? Entä 10 vuoden kuluttua?
13. Vapaa sana